

تاریخ عثمانی انجمنی

۱ بیان
۱۳۳۰

پنجمی سنہ
نومبر ۲۰

مجموعہ سی

غلطه نك عثمانلوره تسليمى

استانبول قارشوسنده بولنان غلطه وقيله متين بر سور ايله محاط ايدى. اهاليسى غايته مختلط اولوب روم و جنوزلردن ماعدا اليوم فرنك اطلاق ايلديكمز اوروپا ملل مختلفه سندن بر چوق كيمسه لر بولنوب اكثرىسى تجارته مشغول ايدى. بيزانس ايمپراطورلى توارىخ مختلفه ده بولره بر طاقم حقوق و امتيازات دينيه بخش ايتشاردى. وقتا كه ميخائل پاله بولوغوس جنوزلرك معاوتيله استانبول ايمپراطورلغى قبضه تسخيرينه آلدى؛ غلطه نك اداره و محافظه سنى جنوزلره با عهدنامه ترك ايتدى. بو صورتله جنوه جمهورى غلطه به هر سنه «بوده ستا» ويا «قوميسر» ناميله بر مأموركوندر بور ايدى. كرك حاصلاتى و سائر رسوم مقننه بونك واسطه سيله جنوه جمهورى نامنه تحصيل اولنور ايدى. و الحاصل پاله بولوغوسارك دورنده غلطه نك تجازت خارجيه سى اكثريله جنوزلرك يد انحصارينه كچمش ايدى. مع مافيه غلطه نك اداره بلديه سى سكه مختلفه سى طرفندن نصفى اصلزادكان و نصف ديكرى عوامدن منتخب بكرمى دوت كشيدين مركب بر مجلسه مودوع ايدى. بين التجار متحدث اولان منازعات دنخى مستقيم و كار آزموده آلنى كشيدين عبارت بر هيئت طرفندن فصل ورؤبت اولنور ايدى. بنسابرین غلطه بر بلده مختاره عد اولنه بيلور ايدى.

مؤرخ دو قاسك افاده سنه كوره غلطه ده اجراى حكومت ايدن جنوزلر قانچ حضرتلرينك حين جلوسنده كنديسيله عقد ميثاق ايلدكلى كى مشاراليه استانبول محاصره ايلديكى زمان دنخى خصمى اولان ايمپراطوره معاوت اتمامك شرطيله جنوزلرك بيزانسولردن اوتدنبرو حائز اولدقلى

حقوق و امتیازاتی تصدیق و تأیید ایدہ جکنی تمہد ایتمش ایدی .
 حال بومرکززدہ ایکن استانبول ۱۴۵۳ سنہ میلادی سی مایسنک یکرمی
 طقوزینہ مصادف ۲۰ جادی الاولی سنہ ۸۵۷ تاریخندہ عثمانلورک یداستیلاسنہ
 کچمشدر . استانبولک سقوطی غلطہدہ حیرتہ تلقی ایدلدی . زیرا غلطہ
 اہالیسی محاصرہ نک دہا زیادہ اوزایہ جفتی امیدایدیورلرایدی . فتحک بویہ
 فوق المأمول بر سرعثلہ وقوعبولسی و بیژانس قاچاقلرینک کلپتلہ قلعہ لرینہ
 ورودی غلطہ اہالیسنہ دہشت صالیدی . جنوہ قومیسری بولنان آنجہ لوزا خاریا
 استانبولک سقوطی حقوقلرینک محو وازالہ سنی اتناج ایدہ جکی فکرندہ
 بولنہرق عثمانلورک دخولی اتنادہ حفیدی اولان « ایمریالیسی » غلطہدہ
 بولنان فرات وقوناق خلقیلہ شہرک معاومتہ اعزام ایلمش ایسہدہ اوصرہدہ
 ایش ایشدن کچمشدی بناء علیہ تشبثلری فائدہ ویرمہرک بعضیسی مقبول
 و مجروح وبمضیسی عثمانلورک انہ اسپردوشمشدر . مذکور قومیسرک حفیدی
 اولان ایمریالیسی دخی اسر ایانندہ بولنمشدر . اشبومو فقیتمز لککرنندن طرولابی
 جنوہ قومیسری جنوہ نک حقوق حکمرانیسی محافظہ دن قطع امید ایدہرک
 وکندوسی کورنمہرک فتحک ایرتسی کونی غلطہ نک وجوہ واعیاننک
 طویلانسنی و فاتح حضر تارینہ قلمہ نک آناختارینی تسلیم ایلمک وکمال
 خضوع ایلہ عرض تسلیمیت و تابیت ایتمک و وعد اولنان حقوق و امتیازاتک
 دوام و تأییدینی التماس ایلمک اوزرہ برہیتک اعزامنہ قرار ویرلمنی
 توصیہ ایلمشدر . و مرخصلر در عقب قرار وجہلہ ایجابی اجرا ایلدیلر .
 فاتح حضر تارلی غلطہ اہالیسنک اشبومو صراحتلرندن خبردار اولدینی زمان
 مشغول ایدی ، جواب ویرمدی . حالبوکہ اوصرہدہ استانبولہ جریان ایدن
 وقوعات وسفن شاہانہ بہ جلب ایدیلان اغتنامات و قورقولرندن تیرہین
 اسر انک حالی غلطہ لیانندہ بولنان تبحار قادیرغہ لرینک نفراتنہ درجہ
 نہایہدہ القای خوف و مہراس ایدیورایدی . همان اول کیچہ عزیمت ایلمک
 اوزرہ حاضر لئمہ باشلدیلر ؛ جنوہ قومیسری غلطہ اہالیسی طرفندن

استرحام اولنان عهدنامه نك تنظيم و تعاطيسنه قدر ليامنده قالميريني فوق الحد توصيه ورجا ايلش ايسه ده سفن مذكوره نك پاترونلري يعني قبودانلري ديكله ميهر ك على العجله مالزمه ليريني اكمال وامتعه ليريني احوال ايلد كد نصكره صباحه قارشى كيتديلر. بو عزيمت عاجلانهلرندن قاتح حضرتلري وسوسه ايدهر ك ايرتسى كوني غلطه اهايسندن ايكنجى دفعه اولهرق كلان مرخصلره غلطه ده مقيم جنويزلردن خيلى كسان مقتول واسير دوشمش وحتى جنوه قوميسرينك حفيدى دخى اسرا مياننده بولمش و شو حالدن جنوه ليلرك خيمآ استانبول مدافعه منه معاونت ايدهر ك نقض عهد ايلد كلري اكلاشلمش اولمغه آرتق جنويزلرك حقوقى طانيه ميه جفتى سويلدى. غلطه اهايسنك تكليفاتنه كنججه؛ معروضاتليريني قبول برله بو يابده بر عهدنامه تنظيميني امر واراده ايلدى. بو عهدنامه اول امرده رومى العباره يازيله رق وبك اوغلندن حر كت ايدن قولك قوماندانى زغنوس پاشا طرفندن بالوكاله امضالنه رق غلطه اهايسنه توديع قلندى. فرداسى كوني دخى زغنوس پاشا معيتمده عسكر اولدينى حالده غلطه قلعه منه كيرمش واهالى طرفندن كال احترامله استقبال اولمشدر. بو صورتله اهاينك انديشه لري زائل اولوب حقوق بلده و امتيازات دينيه محافظه ايدلش و يالكز جنوه جمهوريتك غلطه اوزرنده اولان حقوق حكمرانيسنه نهايت و يرلشدر. غلطه قوميسرى بولنان آنجه لو زاخاريا في ۲۳ حزيران سنه ۱۶۵۳ تاريخنده جنوه حكومته كو ندرديكى مکتوبنده قاتح حضرتلرينك غلطه بي ايكي دفعه تشریف بيورد قليريني و قلعه لره قره جهتندن دخول آسان اولمق ايجون بعض قلهر ك و دكز طرفنده « صليب مقدس » ناميله معروف بر جك قسماً هدمنه و بعض خند قلرك املاسنه و جنوه ليلره عائد مهماتك واسلحه اهاينك طوبلانمسنه امر و فرمان بيورد قليريني يازيور و حال فرار يده بولنان تجار لرك اموالك تحري ر اولتوب اوج آي ظرفنده عودت ايتيه جك اولور لره ماللرينك ذات شاهانه ميه عائد اوله جفتى

وہو بایدہ طرف شاہانہ دن و جنوہ قومیسری طرفدن ساقز آطہسنہ
 مأمورین مخصوصہ اعزام قلندیغنی بیان ایلپور .
 زغنوس باشانک امضالذیفی عہدنامہ بی تأییداً برقاچ کون صکرہ دیوان
 پادشاہیدن صادر اولان و چوقدنبرو آرا لقمده بولنان فرمانک متن ترکیسی
 الہ ایدیلان براسکی مجموعہدہ بولنش اولقلہ بروجہ آئی نقل ایلپورز .

سلطان فاتح محمدخان حضر تلتینک غلطہ اہالیسنہ ویردیکی

عہدنامہ نک صورتیدر :

بن اولو پادشاہ واولو شہنشاہ سلطان محمد خان بن سلطان مراد خانم
 عین ایدرمکہ یری وکوکی یرادان پروردکار حقیچون وحضرت رسول
 علیہ الصلوٰۃ والسلامک پاکمنور مطہر روچیچون ویدی مصحف حقیچون
 وپوز بکر می درت بیک پیغمبر لر حقیچون وودم روچیچون وپاہم روچیچون
 وبنم باشم ایچون و اوغلانچقلم باشی ایچون وقوشاندیغ قلبیچ حقیچون
 شمدیکی حالہ غلطہ نک خلقی و مردم زادہ لری عتبہ علیامہ دوستلق ایچون
 الجیلری بییلان فلان و فلان [۱] جوابلہ قلعه مذکورہ نک مفتاحی کوندروب
 بکا قول اولقلہ اطاعت و انقیاد کوستر مشلر بن دخی قبول ایلدمکہ کندیلرک
 آینلری و ارکانلری نوجہلہ جاری اولہ کلدیسه ینہ اول اسلوب اوزرہ
 عادتلرین و ارکانلرین یرینہ کتورہ لر بندخی اوزرلرینہ عسکرملہ و اروب
 قلعه لرین یقوب خراب ایتم . بیوردمکہ کندیلری و ماللری و رزقلری

[۱] اشہو صورتدہ الجیلرک اسلری یازلامش ایسہدہ «بایبل بالایچینو»
 و «ماربو دی ترونکی» و ترجمان «بالازونی» نام کسنہ لر اولدقلری موسیو
 بولنک «استانبول لاینلکی» نا کتابندہ تصریح ایدیلپور . ینہ بولنک ویردیکی
 معلوماتہ نظرأ کرک رومی العبازہ و کرک مجددأ سلطان احمد خان اول زمانندہ
 سدورایدن فرمانلرک اصللری موسیو آلفرد تستانک عائلہ سی نزدندہ محفوظ ایمش .

وملكلى ومخزنلى وباغلى و دكرمانلى و كىلىرى و صنداللى و باجمله
 متاعلى و عورتلى و اوغلانچقلى و قوللى و جاريه لى كندىلىك اللرنده
 مقرر اوله متعارض اوليم و او شندرميم آنلردن رنجبرك ايدىلر غيرى
 ملكتلم كى دريادن و قوريدن سفر ايدىلر كسنه مانع و مزاحم اوليه
 معاف و مسلم اوله و بندن اوزرلر شرى خراج وضع ايدىلر سال
 بسال ادا ايدىلر غيرىلر كى و بندن بونلر اوزرلر ندر نظر شرىم درين
 بيورمىوب بونلى قورىم غيرى ملكتلم كى و كليسالر اللرنده اوله
 و اوقىلر اينلر نجبه اما چاك و ناقوس چاليه و كليسالر آلوب مسجد
 ايتيم بونلر دن كى كليسا يايمله و جنويز بازاركانلى دريادن و قوريدن
 رنجبرك ايدوب كله و كيدىلر كركلى عادت اوزره و بره آنلره كسنه
 تعدى ايتيه و بيوردمكه اولرينه طوغانچى و قول قونيه و بيوردمكه بىچرىلكه
 اوغلان آلیم و بر كافرلى رضناسى اولدن مسلمان ايتيم و كندولرى
 آراسنده هر كى اختيار ايدرلر سه مصلحتلى ايجون كتخدا نصب ايدىلر
 و قلعه مذكوره خلقى و بازاركانلى آنقره دن معاف و مسلم اوله شويله
 بيله علامت شريفه اعتماد قله لر تحرير آ فى او اخر جمادى الاولى سنه ۸۵۷

بمقام قسطنطينيه

اشبو فرمان ۱۰۴۲ تاريخنده دنى سلطان احمدخان اولك جلوسى
 مناسبيله تجديد ايدلى. آندنصكره اغلب احتمال بردها تأيد اولنمادى
 و غلظه اهالىسى ديكر بلاد اهالىسنه بىكزه دلشدر. مع مافيه لاتين عرفدن
 بولمق حسييله شمدى به قدر لاتين جماعتى دىلان فرقه يى تشكيل ايدن خلق
 دىلرينه و اينلرينه متعلق اولمق اوزره حكومت سنيه طرفدن تأمين ايدىلن
 بر طاق امتيازاتى محافظه ايشلدر .

ى . ا . هوجى